

- формування фінансово-економічних ресурсів;
- фінансово-економічної стабільності;
- безпеки інвестиційної діяльності;
- нейтралізації фінансово-економічних ризиків;
- безпеки інноваційної діяльності;
- захисту його конкурентної позиції;
- антикризова стратегія [3].

Стратегія фінансово-економічної безпеки включає методи та практику формування фінансових ресурсів, їх планування та забезпечення фінансової стійкості підприємства за ринкових умов господарювання. Реалізація цієї стратегії забезпечується завдяки досягненню її основних цілей.

Розробляючи стратегію, слід урахувувати динаміку макроекономічних процесів, тенденцій розвитку вітчизняних фінансових ринків, можливостей диверсифікації діяльності підприємства.

Таким чином, розробка методики управління системою фінансово-економічної безпеки підприємства, визначення основних її індикаторів та інструментів забезпечення, створення стратегії фінансово-економічної безпеки і виконання всіх вимог даної стратегії дозволить підприємству запобігти збитку від негативних впливів на його безпеку з різних аспектів фінансово-господарської діяльності, а також забезпечить контроль і балансування доходів і витрат.

Література

1. Карковська В.Я. Особливості управління системою фінансово-економічної безпеки підприємства / В.Я. Карковська // Електронний науковий архів Науково-технічної бібліотеки Національного університету «Львівська політехніка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua>.
2. Михаліцька Н.Я. Управління фінансовою безпекою підприємства [Електронний ресурс] // Н.Я. Михаліцька. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>.
3. Черевко О.В. Стратегічне управління фінансово-економічною безпекою підприємства [Електронний ресурс] / О.В. Черевко // Ефективна економіка. – 2014. - № 2. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>.

УДК 336.124

Глушко Аліна Дмитрівна,

*Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
кандидат економічних наук, старший викладач кафедри фінансів і банківської справи*

Репало Аліна Юрївна,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансово-економічна безпека підприємства є динамічною ознакою, що змінюється під впливом чинників і загроз внутрішнього та зовнішнього середовища. Формування надійної системи фінансово-економічної безпеки підприємства забезпечує його стабільне функціонування і створює умови для зростання його економічного потенціалу. Враховуючи багатоаспектний та динамічний характер процесу управління безпекою, особливо актуальними є використання економіко-

математичних методів оцінювання і прогнозування її рівня, а також моделювання процесу моніторингу.

В основі розробки комплексної системи забезпечення економічної безпеки діяльності підприємства повинна лежати певна концепція, яка включає мету, завдання, принципи діяльності, об'єкт і суб'єкт, стратегію і тактику. Мета системи – мінімізація зовнішніх і внутрішніх загроз економічному стану суб'єкта підприємництва, у тому числі його фінансовим, матеріальним, інформаційним та кадровим ресурсам. У процесі досягнення поставленої мети здійснюється вирішення конкретних завдань, які об'єднують усі напрямки забезпечення безпеки [1]:

- прогнозування можливих загроз економічної безпеки;
- організація діяльності з попередження можливих загроз (превентивні заходи);
- виявлення, аналіз і оцінка виниклих реальних загроз економічної безпеки;
- прийняття рішень та організація діяльності з реагування на виниклі загрози;
- постійне вдосконалення системи забезпечення економічної безпеки підприємства.

Об'єктом системи в цілому виступає стабільний економічний стан діяльності фірми в поточному і перспективному періоді. Конкретними ж об'єктами захисту виступають ресурси: фінансові, матеріальні, інформаційні, кадрові.

В якості таких суб'єктів можуть виступати: працівники власної служби безпеки фірми (підприємства) і запрошені працівники із захисту економічної діяльності підприємства. Суб'єкти, що забезпечують економічну безпеку підприємства, здійснюють свою діяльність на основі певної стратегії і тактики.

Концептуальні моделі економічної безпеки розроблені в основному на рівні країн, але зважаючи на те, що економічні суб'єкти є взаємно інтегрованими, економічна безпека підприємств забезпечується залежно від обраної концептуальної моделі економічної безпеки країни.

Виділення концептуальних моделей економічної безпеки за критерієм співвідношення системи управління країною та системи забезпечення економічної безпеки:

- концептуальна модель при командно-адміністративній економіці;
- концептуальна модель при ринковій економіці;
- концептуальна модель нарощування потенціалу економічної безпеки країни.

Концептуальна модель при командно-адміністративній економіці заснована на ідеях і положеннях структурної жорсткості економічної системи, високого рівня керуваності, що призводило до підвищення захищеності від зовнішніх ризиків та загроз. Основними перевагами використання такої концептуальної моделі захищеність ресурсного забезпечення, виробничих потужностей, стабільність керуваності економічної системи. Недоліки побудови такої системи є закритість зовнішніх ринків та міжнародної конкуренції, що об'єктивно призводить до послаблення конкурентоспроможності національних товаровиробників, зниження якості споживчих послуг всередині країни [2].

Принципово відмінною концептуальною моделлю забезпечення економічної безпеки є ринкова система господарювання, за якої в основу забезпечення економічної безпеки закладаються ідеї структурної, функціональної варіативності методу забезпечення конкурентоспроможності у просторі фінансового, трудового

товарного та іншого ринкового хаосу.

Економічна безпека за такої моделі становить раціональну та обґрунтовану єдність інноваційних, ризикових економічних дій в одних сегментах ринкових відносин і методів стабільного, прибуткового господарювання. При реалізації другої концептуальної моделі державне регулювання економіки є незначним.

Основною відмінністю в застосуванні розглянутих концептуальних моделей економічної безпеки є те, що в першій моделі економічну безпеку підприємства забезпечувала держава, при другій же моделі підприємства повинні забезпечувати належний рівень економічної безпеки самостійно.

Третю концептуальну модель економічної безпеки доцільно використовувати в умовах переходу до ринкової системи господарювання, коли ще не забезпечено повноцінного ринкового саморегулювання економіки, повністю не сформовано ресурсну базу економічного розвитку. Основна ідея такої моделі зводиться до обґрунтування пріоритетів економічної політики держави в умовах обмеженості ресурсів. Така модель успішно використовувалась Німеччиною та Японією після Другої світової війни. Для України на сучасному етапі розвитку найбільш адекватною може бути концептуальна модель нарощування потенціалу економічної безпеки країни.

Альтернативною є класифікація концептуальних моделей економічної безпеки, які є характерними для різних країн.

Американська, яка базується на поєднанні зовнішньої та внутрішньої економічної безпеки, характерною особливістю якої є деталізація забезпечення економічної безпеки та ризиків, які повинні нівелюватись внаслідок належного (інколи надлишкового) фінансового забезпечення, що дозволяє фінансувати засоби та заходи захисту зон господарювання при постійному підвищенні рівня їх конкурентоспроможності.

Європейсько-кейнсіанська концептуальна модель характеризується підвищенням ролі держави при забезпеченні економічної безпеки підприємств. Така модель передбачає забезпечення належного рівня економічної безпеки за рахунок значного посилення ролі державного сектору в економіці, через який забезпечується раціональний розподіл господарських ресурсів з одночасним контролем непередбачуваного впливу приватних економічних інтересів. Формування саме такої моделі безпеки видається найбільш доцільним для України в існуючих умовах соціально-економічного розвитку держави.

Німецька концептуальна модель економічної безпеки передбачає здійснення дій, спрямованих на усунення перешкод повноцінної ринкової конкуренції, стимулювання малого бізнесу та зайнятості і за рахунок високого рівня конкурентоспроможності критичної маси суб'єктів господарської діяльності формування високого рівня економічної безпеки регіонів та держави. Також при використанні такої моделі соціальна складова економічної безпеки гарантується державою.

Шведська модель базується на пріоритеті забезпечення соціального складника економічної безпеки (значної урядової ролі у цьому процесі) за рахунок соціальних заходів, регулювання відносин зайнятості, політики доходів населення та рівня життя.

При використанні японської концептуальної моделі робиться акцент на ефективному використанні національного менталітету і внутрішній соціальній мотивації, яка, в свою чергу, реалізується через суб'єкти підприємницької діяльності (як

правило, корпорації та промислово-фінансові групи).

Об'єктивними передумовами забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства виступають: складне фінансово-економічне середовище діяльності; інфляційні процеси та зменшення купівельної спроможності населення; недосконале конкурентне середовище з перешкодами доступу до ресурсів та ринків, недосконалість діяльності; малокеровані процеси розвитку більшості сфер і ринків; надмірне недосконале оподаткування бізнесу; істотна тінізація економіки; недостатність уваги з боку державних органів до проблеми фінансово-економічної стійкості підприємств [1]. Недостатня ефективність використовуваних методів управління безпекою підприємства підтверджує необхідність удосконалення економічних математичних методів та моделей, які дають можливість комплексно описувати складники системи фінансово-економічної безпеки підприємства і взаємозв'язки між ними, визначити ефективну стратегію управління системою безпеки, прогнозувати динаміку основних показників функціонування та фінансово-економічного стану підприємства.

Література

1. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: Монографія. – Львів: Арал, 2008. – 384 с.
2. Герасимчук З.В. Економічна безпека регіону: діагностика та механізми забезпечення: монографія / З.В. Герасимчук, Н.С.Вавдіюк. – Луцьк: Наддніпрянська академія економіки, 2006. – 244 с.

Давидова Юлія Сергіївна

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

КАПІТАЛІЗАЦІЯ БАНКУ ЯК ОСНОВА СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

Банківський капітал є фундаментальною основою діяльності банківських установ, забезпечує стабільне їх функціонування, розвиток та генерування валютних грошових потоків. Оцінка величини банківського капіталу, його структури та адекватності перебуває в центрі уваги інвесторів, а також органів регулювання банківського нагляду. Тому питання достатності капіталу банків є актуальним і важливим в сучасних умовах функціонування вітчизняного банківського сектору.

Достатній рівень капіталу для банку є головним фактором його фінансової стійкості та конкурентноспроможності, оскільки банки з високим рівнем капіталу мають значні інвестиційні можливості. Зважаючи на це, головним завданням для вітчизняної банківської системи на найближчі роки є забезпечення капіталу банків на рівні, адекватному потребам відновлювальної інтенсивно зростаючої економіки.

Найбільш точним та загальним показником рівня забезпеченості капіталом окремого банку, так і всієї системи, є рівень капіталізації [1].

На сьогодні можна констатувати, що в економічній літературі не має однозначного тлумачення терміна «капіталізація», проте аналізуючи напрацьовані вченими економістами щодо сутності капіталізація банку, можна дати таке визначення: